

VEČERNI LIST

Posamezna številka 40 vln.

NEODVIŠEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . R 40—

za pol leta . R 20—

za četrt leta . R 10—

za 1 mesec . R 3-50

Za Ljubljano mesечно 3 R

Uredništvo in uprava:

Hopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Protest ljubljanskega dijaštva.

Včeraj, v nedeljo dne 14. decembra je ljubljanska akademska omladina na manifestacijskem shodu protestirala proti zasedenju slovenskih krajev na jugu. Skoro vsi akademiki so pohiteli na shod. Tovariš Novak (Slovenija) odpravi shod. Tov. Kralj (»Danica«) je v lepem govoru poudarjal, da spada od Italijanov zasedeno ozemlje iz

gospodarskih, etičnih in kulturnih razmer naših držav. Tovariš Čok (Slovenija) je podal statistiko odnosnega prebivalstva. Poslala se je brzojavka regentu v Pariz, da akademska omladina protestira proti zasedanju našega ozemlja. S himno »Lepa naša domovina« se je zaključilo zborovanje.

Skupen nastop učiteljskega.

V soboto, dne 13. t. m. je imelo ljubljansko učiteljsko vseh strank zborovanje v šoli na Ledini. Dnevni red: ureditev učiteljskih plač. Udeležba je bila ogromna. Vladni svetnik dr. Skabrne je stavil vprašanje, ali se učiteljsko izreče za draginske doklade, kakor jih bodo sedaj dobili državni uradniki ali pa za to, da se uve-

ljavi tudi pri nas zakon o učiteljskih plačah, sklenjen prvotno v parlamentu le za Srbijo. Učiteljsko se je enoglasno izreklo za drug slučaj. Stavilo je zahtevo, da se izplačajo učiteljski dohodki po novem zakonu že od dne 1. septembra. Zahtevalo je tudi, da se učiteljski plači stanarino in kurivo.

Naši vojni ujetniki.

LDU Ljubljana, 14. decembra. Na vprašanje o usodi naših vojnih ujetnikov (Opomba uredništva: Vprašanje je pokrenil »Slovenec«) v Rusiji in Italiji se z merodajne strani poroča nastopno: V Sibirijo je odšla posebna vojaška misija pod vodstvom polkovnika Georgeviča, da po-

sreduje glede repatriacije naših državljano-vojnikov. V dveh polkih nahačajoči se dobrovoljci Srbi, Hrvati in Slovenci so pod francoskim poveljstvom ter se bo njihov odhod v kratkem odločil v Parizu. Ujetniki v Italiji se še ne morejo vrniti, ker Italija še dela zapreke.

Valutno vprašanje.

LDU Belgrad, 13. decembra. »Politika« javlja: V finančnem ministrstvu se še vedno razpravlja o valutnem vprašanju. Finančni minister dr. Veljković misli, da bi markirane krome kar naprej zamenjali z državnim dinarjem v razmerju 4:1 in sicer tako, da bi bil na prvi strani napis pr. 10 dinarjev, na drugi pa napis 40 K.

Naposled bi se videlo koliko kron se nahaja v državi in kakšna je resnična vrednost kron in državnega dinarja. Ker je večji del bankovcev že natisnjen, se bo vrednost teh dinarskih bankovcev zmanjšala posebej v kronah. Na ta način bi bilo na petdinarskih bankovcih natisnjeno na drugi strani 20 K itd.

Brez Amerike ne gre.

LDU Berlin, 12. dec. (ČTU) Kakor poroča »Corriere della Sera« iz Londona, odobrava Lloyd George francosko stališče, da je bolje, sprejeti vse pridržke Amerike k mirovni pogodbi, kakor pa

sploh odpovedati se sodelovanju Amerike. Clemenceau in Lloyd George sta zato sklenila, povabiti k posvetovanju o jadranskem problemu v petek tudi ameriškega poslanika.

Zadoščenje Mažarske.

LDU Belgrad, 13. decembra. »Politika« poroča: Včeraj je konfiriral vojni minister Hadžić z angleškim višjim častnikom, ki je na prošnjo budimpeštanske vlade prišel kot posredovalec v Belgrad zaradi ureditve vprašanja, kako bi Ogrska dala zadoščenje zaradi napada v Prekmurju. Ogrska vlada je v prvi vrsti predlagala, da pride njen vojni minister v Belgrad opravičevati se, in poleg tega je pripravljena dati odškodnino. Končno veljavni dogovor še ni gotov, sklenilo se je pa, da plača Ogrska denarno odškodnino našim ranjencem, in da mažarski oddelki, ki so izvršili napad, z vihrajočimi zastavami defilirajo pred skupinami naših vojakov in jim izkažejo čast.

Volitve v češki parlament.

LDU Praga, 13. dec. (ČTU) »České Slovo« javlja, da bodo ustavne predloge v 14 dneh izgotovljene in konec decembra predložene narodni skupščini. Rok za volitve v narodno skupščino sedaj še ni določen. Vršiti se bodo mogle iz tehničnih razlogov komaj pred februarjem.

Avstrijski bankovci.

LDU Dunaj, 13. dec. (ČTU) Promet z bankovci je zopet narastel za več kakor za pol milijarde kron.

Reka, Dalmacija in Italijani.

LDU Split, 14. decembra. (DDU.) Iz Zadra javljajo, da je iz Rima preko Jakina došli major Giurati, načelnik d'Annunzijevega kabineta in poveljnik kvaderskega bataljona v Zadru konfiriral z admiralom Millom in potem takoj odpotoval na Reko. Značilna so ta potovanja in te konference šefa d'Annunzijevega kabineta ter kažejo tesne odnose med Rimom, Zadrom in Reko. Simptomatično je poročilo zadrskega urada za propagando, ki je po-

d'Annunzijem prirodu v Zader objavil, da je podadmiral Millo prejel nove dokazne odobranja odličnih oseb in udruženja iz kraljestva.

LDU Split, 14. decembra. (DDU.) V Zadru so osnovali novo nacionalistično društvo, ki naj bi širilo v Zadru in po Dalmaciji nacionalistično italijansko propagando. Italijanska civilna oblast je odobrila pravilnik društva. V Zadru podpirajo društvo zadrski Italijani in pa vojne oblasti v okupirani Dalmaciji.

LDU Split, 14. decembra. (DDU.) Po italijanskih mestih so na zidovih nalepljeni plakati z napisi: Nočemo Reke! Nočemo Zadra! Hočemo mir!

LDU Split, 14. decembra. (DDU.) Italijanska vojna ladja »Saint Bon«, ki je bila prišla iz Italije v Šibenik in se pridružila d'Annunziju, je došla v Zader, kjer začasno ostane. Zadrski Italijani so novo d'Annunzijevo ladjo sprejeli, kakor po navadi.

LDU Split, 14. decembra. (DDU.) Italijanska policija v Zadru strastno zasleduje namišljene zarote v Splitu, zaradi umaknitve Milla in d'Annunzija v svrhu, da mora osebito nadzirati osebe, ki prihajajo iz Splita. Iz Splita sta došla v Zader dva splitska Italijana ter sta pridržena glavnemu agentu karabinerjev.

LDU Split, 14. decembra. (DDU.) Profesor Dizdar in posestnik Radaković sta bila v Zadru prijeta kot talca in pozvana pred oblast, ker so italijanske politične oblasti uverjene, da onadva organizirata oboroženi odpor Jugoslovanov za primer novega d'Annunzijevega dohoda v Zader. Nepotrebno je poudarjati, da je nakana jugoslovanskega oboroženega odpora popolnoma izmišljena. Pretnja za profesorja Dizdarja in Radakovića in designiranje talcev v Šibeniku kaže težnjo, da se podpira d'Annunzio, ne pa da se zavirajo njegove nadaljevalne pustolovščine. Profesor Dizdar in Radaković sta šla k Millu energično protestirati.

Delavski domovi.

O tem predmetu smo na tem mestu že pisali. Žal, da smo doslej bili le klicarji v puščavi zakrknjenih src kapitalistično-liberalne gospode, ki ima danes še v rokah usodo delavskega ljudstva v Jugoslaviji.

Živimo v dobi, ko se kapitalizem potaplja v lastni gnusobi. Toda te zadnje sunke njegovega grešnega življenja občuti s podvojeno in potrojeno silo delavsko ljudstvo. Živimo v dobi, ko je pohlep po denarju omamila stotisoče, ko vse drvi za zlatom in bankovci, ko pa vse pozablja na prve telesne potrebe človeka. V dobi, ko za delavca ni kruha, ne obleke, ne obutve, manjka delavcu tudi poštena streha. Delavska družina brez poštene strehe nad seboj, brez tihega družinskega doma, je uničena! Toda, kdo se bo danes brigal za srečo delavskih družin, ko pa je prva skrb mogotcev — lov za denarjem in veljavo.

Zato imamo v Ljubljani in po vseh večjih krajih to strašno stanovanjsko bedo. Zato doživljamo, da naše delavske družine prebivajo v kletem podobnih luknjah, v kotičkih bolezni za delavske otroke in odrasle.

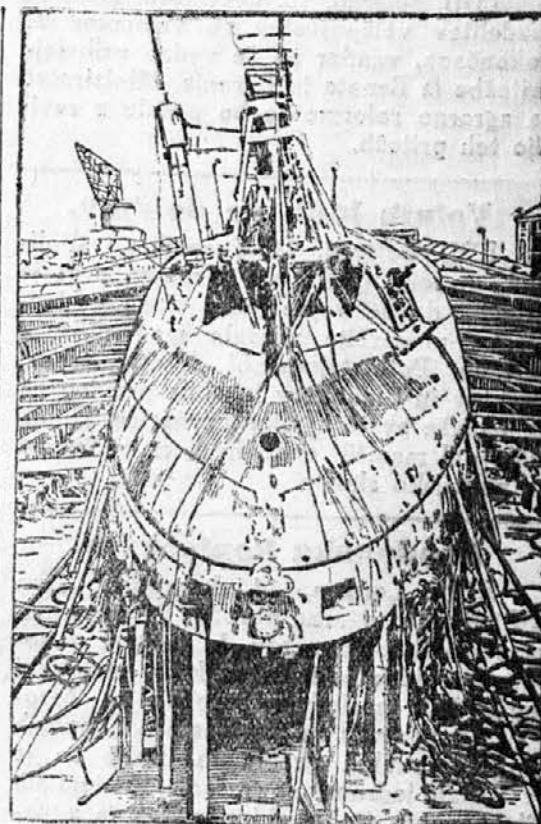
Tudi pod Avstrijo je bilo vprašanje delavskih domov vladam deveta briga. Zato pa je statistika Avstriji kazala, da je umrljivost njenega delavstva večja ko drugod, kjer imajo delavci boljša stanovanja. Kultura naroda in države se namreč da presojati tudi po umrljivosti njegovega ljudstva. Na 1000 prebivalcev jih je l. 1912. umrlo v Avstriji 35,6, v Nemčiji le 15,6, v Angliji le 13,3. Največjo vlogo igra pri tem delavsko stanovanje. V Sloveniji kažejo predvojne številke umrljivost 24. Kakšna mora biti šele danes, ko so barake, vagoni, kleti in beznice prenočišča delavskega ljudstva v Sloveniji!

Da res stanovanja vplivajo na večjo ali manjšo umrljivost delavskega ljudstva, nam kažejo številke pri nas, v Nemčiji in v Angliji. Celo pred vojno je bilo stanovanje delavčev bedno. Poglejmo v Ljubljano, Jesenice, Trbovlje! Zato toliko je tike, zato umrljivost 24 na tisoč. Nemčija je imela velike delavske hiše, kosarne za delavce. Vendar je tudi v teh kosarnah nemški delavec imel za svojo porabo 2—3 sobe. Zdravje in morala nista trpela v takih stanovanjih toliko. Zato pa je nemškega delavca umrljivost bila le 15,6 na tisoč. Tudi na Angleškem je stanoval delavec v takih delavskih kosarnah, a le po manjšem delu. Večji del angleškega delavstva stanoval v lastnih hišicah, kvečjemu v hišah z dvema družinama, ter ima vsaka družina na razpolago 5—6 prostorov! Zato tudi umrljivost angleškega delavstva skoro še enkrat manjša ko pri nas!

Ko bi naša buržuazna gospoda, ki s pomočjo socialnih demokratov pašuje nad našim delavskim ljudstvom, imela saj toliko uvidnosti, da bi se brigala za razvoj lastne industrije. Če že za delavca nima srca, saj njihova skrb za žep bi jih morala priganjati k temu, da oskrbe delavstvo z zdravimi stanovanji. Pa je duševno prelena, da bi mislila na to! Delavec mora v delu izčrpane sile nadomestiti doma na počitku in razvedrilo. Naj li kleti in beznice povrnejo delavcu čisto in moč? Zato hira delavec, hira produkcija, kriv pa je seveda delavec! In vendar so slaba stanovanja največkrat kriva vsemu.

Dobili smo 8-urni delavnik. Delavec ima 16 ur prostega časa na dan. Kako naj ga porabi? V kleti in pod streho, v mrazu in temi? V tako stanovanje pojde kvečjemu spat. V društvu tudi ne more tčati ves prosti čas. Na sprehod po zimi in slabih čevljih in obleki ni misliti! Tedaj v oštarijo! Odtudo povedano, alkoholizma bi bilo med nami mnogo manj, in bilo bi veliko več srečnih delavskih družin, ko bi delavec imel prijetno, legodno stanovanje.

Predrago je zidati, pravijo. Res! Toda mi ne vidimo niti dobre volje, niti poskusa za kak načrt, kako b se delavstvo oskrbe- lo s svojimi domovi. Zemlja, ki je v okrožju industrije last spekulantom, leži prazna, njena cena raste ljudstvu v škodo, brezdelnemu spekulantu v profit.

Dviganje ladje.

Naša slika predstavlja, kako dvigajo iz morja laško vojno ladjo »Lionardo da Vinci«, ki se je bila potopila v Tarentu.

Vprašanje delavskih domov, hišica in vrt, je tesno spojeno z vsem socialnim vprašanjem. Toda za vse to se socialna demokracija nima časa brigati, ona je za dekle kapitalistični buržuaziji.

Stanovanjska komisija v Ljubljani nam je jasen opomin, kako je delavec, ki nima milijonov, v očeh te gospode le uboga para. Stanovanja so za one, ki kaj imajo!

Delavstvo, vprašanje tvojih domov je tvoja življenjska potreba! Kapitalistično-socialistična družba pa za srečo delavskih družin nima srca! Pomagajmo si sami s pomočjo kršč. delavske organizacije! Na delo!

Ali hoče vlada pomagati?

Beda slavnikaškega delavstva.

Danes je potekel zadnji rok, ki ga je postavila slavnikaška delavska organizacija vsem nemškim tovarnarjem in vladni. Delavstvo je radi odlašanja dela v tovarnah stopilo pred odločilno dejanje. Vlada je obljubila vso svojo pomoč, da pripravi delavstvo do zaslužka. Mi jo danes spominjamo na to obljubo in zahtevamo od nje takojšnjih ukrepov. Že devet mesecev se delavcem obljublja pomoč, te pomoči pa delavstvo v Domžalah ni popolnoma nič okusilo. Ako vlada za kulisami kaj spekulira, naj pri tem ne pozablja delavstva, ki je danes v največjem pomanjkanju.

Domžalsko delavstvo nam piše v svojem obupu:

Do sedaj smo poslušali, sedaj pa stojimo pred resnim dejanjem, h kateremu nas sili sila in za katerega mi nismo več odgovorni. Vse posledice pripisujemo komednosti vladnih organov, ki nočejo spoznati naše potrebe in stiske. Vlada, pomagaj, dokler je čas!

Kako dolgo še?

V bivši Avstriji res ni bilo mnogo moke, ne drv in premoga in ne petroleja, vsaj zadnje dni njenega življenja ne, vendar svoj košek kruha je vsak dobil. Danes, po preteku enega leta obstanke »srečne« Jugoslavije je pa to drugače: če imaš čas, moraš v vrsto, če ne, si brez kruha, ker — kakor je zdaj urejeno (višek modrosti!) — je nemogoče priti do njega. Kako tudi: jutraj, ko greš na delo, prodajalne še odpre niso, če so — pa kruha ni; opoldne je zaprto, če ni — je razprodano; popoldne, ko — če — odprejo, si pri delu; zvečer je zaprto. — Seveda, na ta način bo lahko mnogo moke prihranjene (za ve-

12. dec.), če bo delavstvo brez kruha. Na magistratu o tem in na kruh kajpada ni treba misliti... — Kakor vse kaže, ne bo v tem v doglednem času boljše. Da pa bomo vsi davkoplačevalci prišli do svojega vsakdanjega kruha, bo treba zopet — kartel Torej karte ven! Predvsem že zato, da ne bodo ubogi bosi in razdrapani ljudje morali v tem mrazu ponižno stati pred prodajalnami in se prehlajati — zdravil itak ni! — ter po nepotrebnem izgubljati čas. — Pa tudi prodajni čas uredite tako, da bo lahko vsak prišel do svojega deleža, kar mu — kot državljanu »velike srednjeevropske žitnice« najmanj pristaja.

Prosimo pa: čimprej!!

Delavstvo i. dr.

Razdelitev veleposesestev.

LDU Belgrad, 13. decembra. Dela za razdelitev veleposesestev so večinoma že dokončana, vendar pa še vedno prihajajo pritožbe iz Banata in Baranje. Ministrstvo za agrarno reformo se bo pečalo z revizijo teh pritožb.

Vojskih ladij ne dobimo.

LDU Belgrad, 14. decembra. »Politika« poroča iz Pariza: Vrhovni svet je sklenil, da se vojne ladje bivše avstro-ogrške monarhije razdele med alirane velesile. Potemtakem bi država Srbov, Hrvatov in Slovencev izgubila pravico do dela bivše avstro-ogrške mornarice. Dobili bi le del manjših enot, in sicer večinoma za policijsko službo.

Londonska konferenca.

LDU London, 14. decembra. (Dun KU.) Reuterjev urad poroča: Po seji medzaveznih državnih, ki je bila v soboto popoldne, je izdal angleški ministrski predsednik naslednje poročilo za časopisje: Razpravlja se predvsem o finančnih in gospodarskih problemih. Dalje se je pretresalo jadransko vprašanje. Pri tem sta bila navzoča italijanski minister za zunanje stvari in ameriški poslanik. Konferenca se je bavila tudi z mirovnimi pogoji za Turčijo. Pogajanja se vrše v vseskozi pripravljenem tonu.

Politične novice.

Občinske volitve v Sloveniji. Dr. Žerjav je izdal okrajnim glavarstvom povelje, naj začno pripravljati vse potrebno za občinske volitve. Volitve se imajo vršiti v Sloveniji na podlagi splošne in enake volilne pravice začetkom prihodnjega leta. O ženski volilni pravici seveda dr. Žerjav neče nič slišati. Naše delavske žene si bodo zapomnile to krivično postopanje liberalno-socialističnega eksekutorja dr. Žerjava.

Ovaduštvo po deželi. Ljubljanski vladni dopisni urad poroča z dne 13. dec.: »Dne 7. in 8. t. m. sta se vršila v Leskovcu pri Krškem in v Cerkljah na Dolenjski shoda Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo. Pristaši Slovenske ljudske stranke so na obeh shodih motili zborovanje in so njihovi govorniki očitali Samostojni kmetijski stranki vdanostno izjavo kralju Petru, sklenjeno na zborovanju v Ljubljani. Na drugem shodu je tajnik Kmečke zveze, ki je organizacija SLS, poudarjal: »Mi pa smo republikanci.« — Pristojna oblast je uveljavila preiskavo.« — Pristojna oblast je še komaj uvedla preiskavo, kar poroča dopisni urad, je še torej dosedaj gola denunciacija. Kako pride dopisni urad do tega, da opravlja denunciatko službo, nam je nerazumljivo. Ne bomo pa se motili s trditvijo, da je dopisni urad dobil objavljeno denunciacijo iz krogov JDS. Odkar je dr. Tavčar odmaknil svoje čiste roke od JDS, je postala liberalna stranka kloaka za denunciacije najhujše vrste. Špicelska služba je izpeljana minuciozno po celi deželi in funkcionira izborna. O tem se lahko prepriča vsakdo, kdor je dobil le malo vpogleda bodisi v deželne bodisi centralne urade. Kar se tiče denunciacij, ki jih dopisni urad objavlja, nam seveda ni ničesar znane, in bomo kot poštene ljudje počakali na izid preiskave.

Odkup dolenjskih železnic. »Jutarnji list« poroča iz Ljubljane: Delniško društvo dolenjskih železnic bo 30. t. m. imelo svoj glavni občni zbor. Kakor se sliši, bodo na tem zboru razpravljali o prodaji dolenjskih železnic državi.

Delavsko zborovanje v Bosni. Sarajevska deželna vlada je izdala naredbo, s katero izpreminja oziroma izpopolnjuje zakon o zavarovanju delavcev za slučaj bolezni.

Češki narodni socialisti v razkolu. Po prevratu je češka narodno-socialistična stranka postala zelo močna, toda sedaj se njena moč že ruši. Opozicijske skupine se pripravljajo vsak dan. V Pragi že dalj časa izhaja znan tednik »Češka Demokracija«, organ narodno-socialnih inteligentov, ki stoji v opoziciji proti vodstvu stranke. Glasilo narodno-socialnih anarhi-

stov je tednik »Červen«, ki tudi pobija vodstvo stranke. Skupina starih nar. socialistov z znanim Chocem na čelu tudi pripravlja nov opozicijski list. Odstavljeni vodja Choc agitira za svojo politično smer. Tako se krha moč narodnih socialistov na Češkem vedno bolj.

Ljudska stranka v Italiji je pri adresni debati oddala svojo prvo izjavo. Govoril je poslanec Urspolti. Zahteva, da mora Italija v sporazumu z ostalimi narodi oblažiti ostrino mirovnih pogodb tako, da ne bo zmagovalcev ne premagancev. Nadalje zahteva, da imajo vstop v delavske zbornice zastopniki vseh organizacij. Zagovarja pokrajinsko avtonomijo. Razlaga program ljudske stranke in ga primerja s programi drugih strank.

Štrajk v vojaških zaporih v Zagrebu. »Obzor« piše: »Čitamo v belgradskih Radniških Novinah od 9. t. m., da že nekoliko dni traja štrajk glada med političnimi aretiranci. Štrajk je izbruhnil po R. N. radi tega, »ker se proti aretirancem postopa od strani jetniških oblasti na brutalen in barbarski način in ker se mesece držijo v zaporih brez zaslišanja in preiskovanja dejanj, zaradi katerih so zaprti in ker se nikakor ne postavijo pred sodišče.« Štrajk ima namen, da oblasti prisili, da jih odvedejo pred sodišče ali da pomrejo od glada.

Dnevne novice.

Naročnikom! Jutri ustavimo »Več. list« vsem onim naročnikom, ki še niso obnovili naročnine za mesec september. — Uprava »Več. lista«.

Ena krona je 2,75 centima. Avstrijska krona pada vedno globlje. V Curihu velja le še 2,75 centima, medtem ko je padla češka od 9,45 na 8 cent., marka od 10,40 na 9,50 cent. in francoski frank od 47 na 43 centimov.

Prepovedane inostrane srečke. V naši državi so srečke inostranih razrednih loterij prepovedane.

Slobodni uvoz petroleja. Uprava državnega monopola v Belgradu objavlja, da je do preklica svoboden uvoz petroleja proti plačanju monopolne takse 54,65 dinarjev v zlatu za 100 kg.

Valuta na zagrebski borzi. V soboto dne 13. decembra se je plačevalo: 100 ameriških dolarjev 9700 K; 100 dinarjev 430 K; 100 lir 800 K; 100 avstrijskih kron 68 K.

Brez potrebe pred sodiščem. Orožnika je žalil Franc Markovič iz kranjskega okraja. Pri razpravi je pričala za moža tudi Markovičeva žena, da si ji je predsednik g. nadsvetnik Vedernjak svetoval, naj se pričevanju odpove. Žena je v svojem pričevanju povedala, da je tudi ona zmerjala orožnika, vsled česar se bo morala tudi sama zagovarjati pred sodiščem, Markoviču je prisodilo sodišče 5 dni zapor.

Konj ukraden. Dne 1. decembra ponoči so neznani zlikovci ukradli posestniku Ant. Berlan v Boštanjki vasi 13 pri Grosupljem iz hleva konja kostanjeve barve, 16 pesti visokega, 16 let starega. Na glavi ima konj belo liso, pod trebuhom na levi strani pa malo bulo. Kdor bi kaj izkaj izvedel o konju, naj sporoči lastniku.

Jetika na Dunaju. Po poročilu dunajskega magistrata je letos na Dunaju umrlo na jetiki 18.000 ljudi, l. 1914. pa le 6223. Glad in pomanjkanje!

Ljubljanske novice.

Dedni logar na Ljudskem odru. Opozarjamo slavno občinstvo na Otrn Ludwigovo žalostno »Dedni logar«, ki to bodo igrali jutri, v torek, ob pol 8. uri zvečer na Ljudskem odru. Predprodaja vstopnic se nahaja v trafikah gospe Modiceve nasproti Jugoslov. tiskarne in v prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu, nasproti Zvezde ter eno uro pred predstavo v Ljudskem domu, I. nadstr.

Umrljivost v Ljubljani je padla v primeri z lani za polovico, prehrana se je kolikor toliko zboljšala, epidemij ni, vsled česar se je tudi število pogrebov skrčilo.

Splošna gospodarska združba, Gosposvetska (Marije Terezije cesta št. 2), pri kavarni Evropa bo začela v ponedeljek, dne 15. t. m. članom s črko od A do H; v torek, dne 16. t. m. članom s črko od I do P; v sredo, dne 17. t. m. članom s črko od R do Z. Vrečo naj prinese vsakdo s seboj. Člane opozarjamo, da se držijo razdelilnega reda. Novi člani se sprejemajo v združbo vsak dan od 4. do 6. ure popoldne v prodajalni. Pristop k združbi imajo predvsem nastavljenici, delavci in revni zasebniki. Nihče pa ne sme biti član, če kakega drugega konzuma. — Načelstvo.

Ljubljanska porota. Danes so se pred ljubljansko poroto pričele razprave. Pred porotniki se zagovarja 17 letna Marija Židanova iz Mengša radi tatvine. Ob-

dolženka je raznašala po vaseh žemlje in jih prodajala. Ker pa je delala izgubo, je primajljaj pokrila s tem, da je začela krasti. Pokradla je pri dveh družinah v znesku nad 6000 kron. Židanova je bila obsojena na 18 mesecev ječe. Druga razprava se vrši proti Hildi Lorber, tudi radi tatvine. Lorberjeva je zapirala trgovino izdelovalca orgelj Ivana Kacina, ki je zaprt radi ovaduštva. Pri tem je ukradla Kacinu zlatino in 4200 K denarja.

V tramvaju se ponavljajo tatvine. Te dni je bila zopet ukradena posestniku Habjanu iz Domžal ura z zlato verižico, na kateri je obesek zlat angleški šterling. Verižica nosi napis »Union Holländer«.

Tihotapstvo s tobakom. Detektivni kolodvorske policijske ekipe so zaplenili večjo množino tobaka Mariji Uršič in Juliji Tušar, katerega sta nameravali utihotapiti preko Poljanske doline čez demarkacijsko črto. Dalje so zaplenili 199 zavojev tobaka Josipu Kumer iz Kojškega pri Gorici, ki ga je tudi nameraval utihotapiti preko demarkacijske črte.

Tatvine v Ljubljani. Žepni tatovi v Ljubljani zdaj zelo vztrajno izvršujejo svojo obrt. Pred glavno trafiko je bilo ukradenih iz žepa 1000 kron nekemu, ki je čakal na tobak. — V Ljubljani je nekaj tatov, ki kradejo suknje gostom, kateri jih po stari navadi iz poštenih časov sem obešajo na obešala in se ne zmenijo za nje, dokler ne zapuste lokala. V kavarni pri Slonu je bila ukradena gospodu Adolfu Gustinu do kolen dolga, temnorjava suknja z razaj zavahanima rokavoma. V kavarni Union so pa bile ukradene 3 suknje, vsaka je vredna 3000 kron. — Hlače sumljivega izvora je prodajal v Kolodvorski ulici Albert Lovšin. Hlače so črne z belimi črtami in belimi pikami. Detektivni kolodvorske pol. ekspoziture so Lovšina prijeli in našli pri njem tudi nevarno orožje. — Motorni jermen 4 m dolg in eno dlan širok je bil ukraden na Poljanski cesti z dvorišča.

Razne novice.

Dunaj v razprodaji. Dunajska »Volkszeitung« se tako-le norčuje iz lastne bede: »Uradno dovoljena razprodaja. Ponujamo po trdnih cenah mlado, samostojno republiko s popolnim inventarjem (mirovno blago). Plačljivo v dolarjih, riči ali bobovi kavi. Cenik: 40.000 dunajskih hiš; popolnoma nove, ter nerabljene kopalne banje, plinske peči, kuhinje in zaboji za premog — 400.000 dolarjev. Golovec in Leopoldovec; zgodovinska griča, za zgradbo razgledne železnice zelo priporočljiva. Kdor kupi obenem tudi Hermannskogel in Anniniger, dobi 10 odstotkov popusta — 20.000 dolarjev. Donava; prvovrstna reka, ki uživa evropsko slavo, najbogatejša studenčnica — 12.000 dolarjev. 10 dunajskih bolnišnic; krasna vežbališča za mlade zdravnike; vsak dan zajamčeno 200 slučajev jetlike, 200 skorbuta in 200 nezadostne prehrane — 1000 dolarjev. 12 dvanajstoric filharmonikov, prvovrstno blago; zelo priznani, napol sestradani — 20.000 dolarjev. 2 dvorna muzeja (dobro izpraznjena); dalje gotove umetnine, n. pr. spomeniki Marije Terezije, Tegetthoffov, Schwarzenbergov, cesar Francjev in princ

Evgenov zaradi izpremembe mnenja najceneje — 10.000 dolarjev. Rotovž. Skoraj novi Z dobroido kletjo in samo dvema vsiljivima strankama — 50.000 dolarjev. 100 dunajskih šol; suhe, nezakurjene, z novimi berili in spolno prosveto. Vzdrževanje skrajno ceno, ker se učiteljstvo krmi z obljubami otroci pa sploh ne — 2000 dolarjev. Čedna majhna armada, zložena v vojašnice; lastna godba; različne uniforme in mnenja, sestavljena iz samih povelnikov. Za straženje mostov in vlakov z vojaškimi darili posebno porabna — 30.000 dolarjev. Telefon; dražestna otroška igrača; uveden po vseh hišah in uradih z električno napeljavo in kompliciranimi aparati. Cisto nedolžen in nenevaren, ker je vsak stik izključen. Kot igra s potrpljenjem pedagoškega pomena. Kot dealek 500 v govoru in odgovoru izvešbah telefonskih gospodič — 50.000 dolarjev. Ltd. NB. Ob odkupu celokupne ponudbe dobavimo 12 državnih tajnikov, 24 podtajnikov, 48 referentov in 96 nepotrebnih uradov brezplačno.

Norveško ljudstvo za treznost. Zadnji čas je bilo na Norveškem na dnevnem redu vprašanje, da li naj država prepove razpečevanje alkoholnih pijač, ki vsebujejo nad 12% alkohola. Vlada si o stvari ni upala sama odločiti, marveč je rešitev prepuščila ljudski volji; odredila je ljudsko glasovanje. Norveški narod se je razdelil v dva tabora; za prepoved in proti njej. Pristaši obeh naziranj so razvili silno propagando in so v tem času stopila v ozadje vsa druga vprašanja. No, ljudstvo se je obneslo kakor vselej, kadar gre za pametno reč: Glasovalo je približno 75% vsega prebivalstva, in sicer se je izreklo 70 odstotkov glasovalcev za prepoved, proti pa le 30 odstotkov. Tako je Norveška prva država, kjer je ljudstvo samo odločilo za treznost — ameriška vlada je prepovedala alkoholne pijače potom naredbe.

Aprovizacija.

Vsi krušni komisarji se vabijo, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši radi cenejših živil, v torek dne 16. decembra 1919 ob 6. zvečer v veliki dvorani na magistratu. Kdor ne pride k seji, ne more poslovati pri krušni komisiji.

Vse krušne komisije bodo uradovale, in sicer: v četrtek dne 18. decembra 1919 ob 8. do 12. ure popoldne radi izdaje izkaznic za sladkor, na katere se bo dobilo tekoči teden sladkor in moko in v petek dne 19. decembra 1919 ob 8. do 12. ure pa se izdajajo vprašalne pole za cenejšo prehrano. — Zamudniki, ki ne pridejo h krušnim komisijam, dobe na magistratu sladkorne izkaznice: za I. do V. okraj le v soboto dne 20. dec., za VI. do X. okraj le v ponedeljek, dne 22. dec. Vprašalne pole pa se bodo izdajale zamudnikom šele po novem letu. Če kdo torej ne bo dobil pravočasno sladkorja, moke, ali cenejših živil, naj pripiše sam sebi. Dolžnost vsakega je, da gre k svoji krušni komisiji, ako neče, da bo moral čakati na izkaznice ali živila, ker na magistratu ni mogoče ustreči tisočim zamudnikom, ki le radi udobnosti ali celo malomarnosti ne gredo h krušni komisiji. Kdo je opravičen do cenejših živil, je razvidno iz tozadavne notice in razglasa.

Otrok.

Spisal Rabindranat Tagore.

(Dalje.)

II.

Rajharan se je vrnil v svojo rodno vas. Do tedaj ni dobil nobenega sina, in ni bilo upanja, da bi se mu kateri narodil. Toda zgodilo se je, da mu je pred preteklo enega leta žena porodila sina in umrla.

Neznanska bolest se je polotila njegovega srca ob pogledu na novorojenčka. V globini njegove duše je tičal zli sum, da se je urinil kot usilenec na mesto malega gospoda. Misli je, da bi bila težka žalitev, da bi bil srečen s svojim edinim sinom po tem, kar se je zgodilo s malim detetom njegovega gospoda. Resnično, če ni bila stopila njegova obdovela sestra na mesto umrle matere, bi novorojenček ne bil živel dolgo.

Toda polagoma se je izvršila sprememba v Rajharanovem srcu. Nekaj čudovitega se je zgodilo. Novi otrok se je pričel pogumno plaziti po tleh in plezati čez prag. Njegov glas, zvok njegovega smeja in joka, njegove kretnje so spominjale na malega gospoda. Pogostoma, ko je poslušal Rajharan njegov krik, mu je pričelo srce divje biti, in zdelo se mu je, ko da kriči njegov nekdanji mladi gospod nekje v nepoznani deželi smrti, ker je izgubil svojega Kana.

Fajna (to je bilo ime, ki ga je dala Rajharanova sestra novorojenčku) je pričel kmalu govoriti. Učil se je izgovarjati papa in mama in v svojem otroškem tonu. Ko je Rajharan zaslišal te zaupne glasove, mu je bila skrivnost jasna takoj. Mladi gospod se ni mogel ločiti od svojega Kana,

zato se je zopet povrnil v njegovo lastno hišo.

Dokazi za to so bili za Rajharana jasni kot beli dan.

Prvič: Mali otrok se je rodil takoj po smrti njegovega mladega gospoda.

Drugič: Rajharanova žena si ni mogla nikoli pridobiti toliko zaslug, da bi v svoji prijetnosti porodila sina.

Tretjič: Novi otrok beži z zibajočimi kretnjami in kriči papa in mama. Vsi znaki kažejo, da bo ta otrok bodoči sodnik.

Tu se je spomnil Rajharan na obdolžitev matere. »Ah,« si je dejal iznenaden, »materino srce je imelo prav. Ona je vedela, da ji je bil otrok kraden.« Ko je prišel do tega zaključka, je bil ves prevzet kesa nad svojo prejšnjo malomarnostjo. Z dušo in telesom se je posvetil novemu otroku in mu je bil najpožrtvovalnejši varuh. Pričel ga je oblačiti, ko da je sin kakega bogatina. Kupil mu je voziček, atlasovo obleko in z zlatom vezeno kapo. Stopil je okras svoje mrtve žene in mu je napravil iz njega zlate obročke krog rok in nog. Ni pustil, da bi se bil otrok igral s katerimkoli iz sosesčine in je čuval nad njim po dnevi in po noči. Ko je otrok zrastel v dečka, je bil tako raznežen in razvajen in je hodil tako opravljen, da so ga vsaki otroci klicali za »Njegova milost.« in so se norčevali iz njega.

(Dalje.)

Izdajatelj knjižarni »Večerni list«.

Odgovorni urednik Jota Katar.

Tisk »Jugoslovanske tiskarne« v Ljubljani.